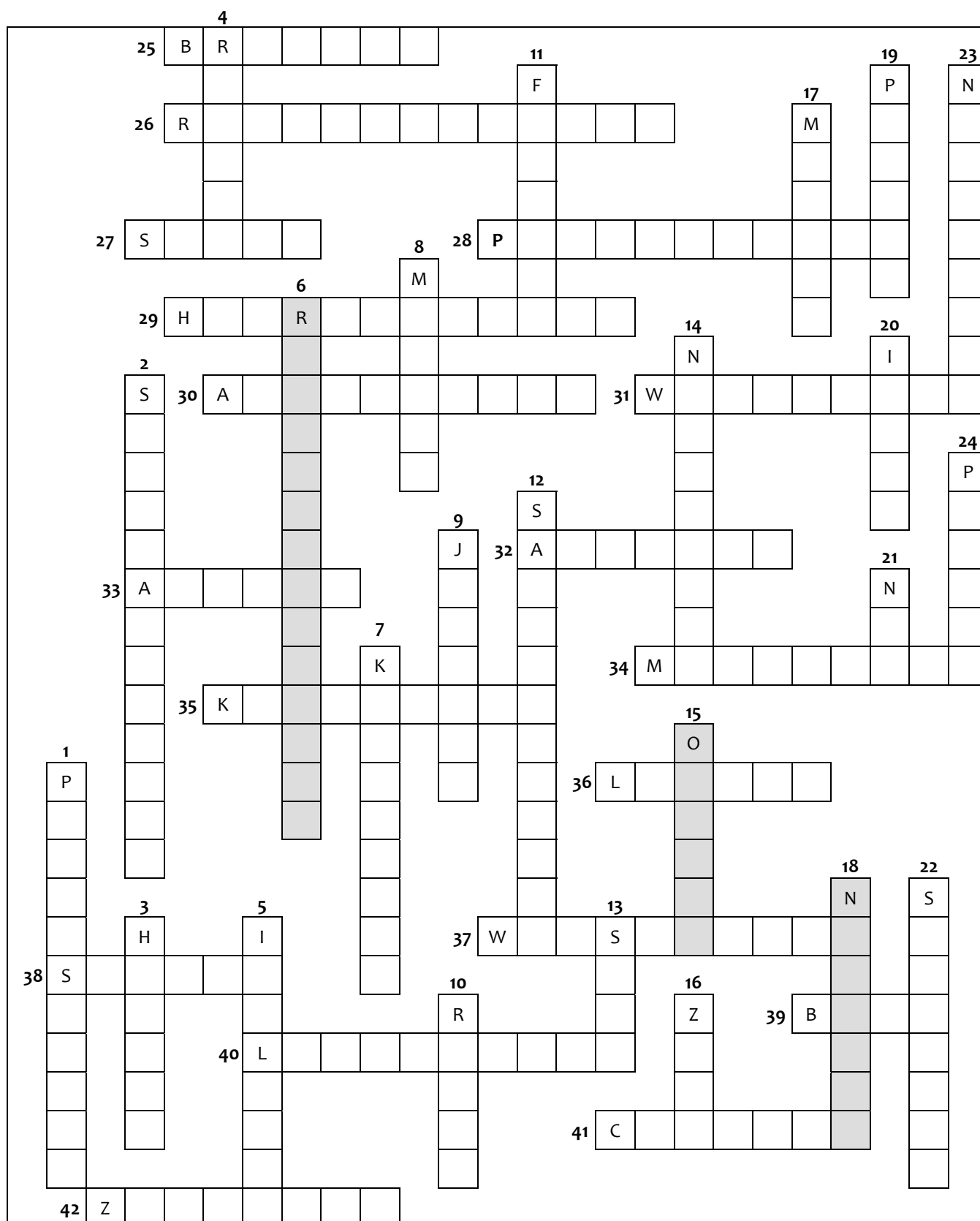

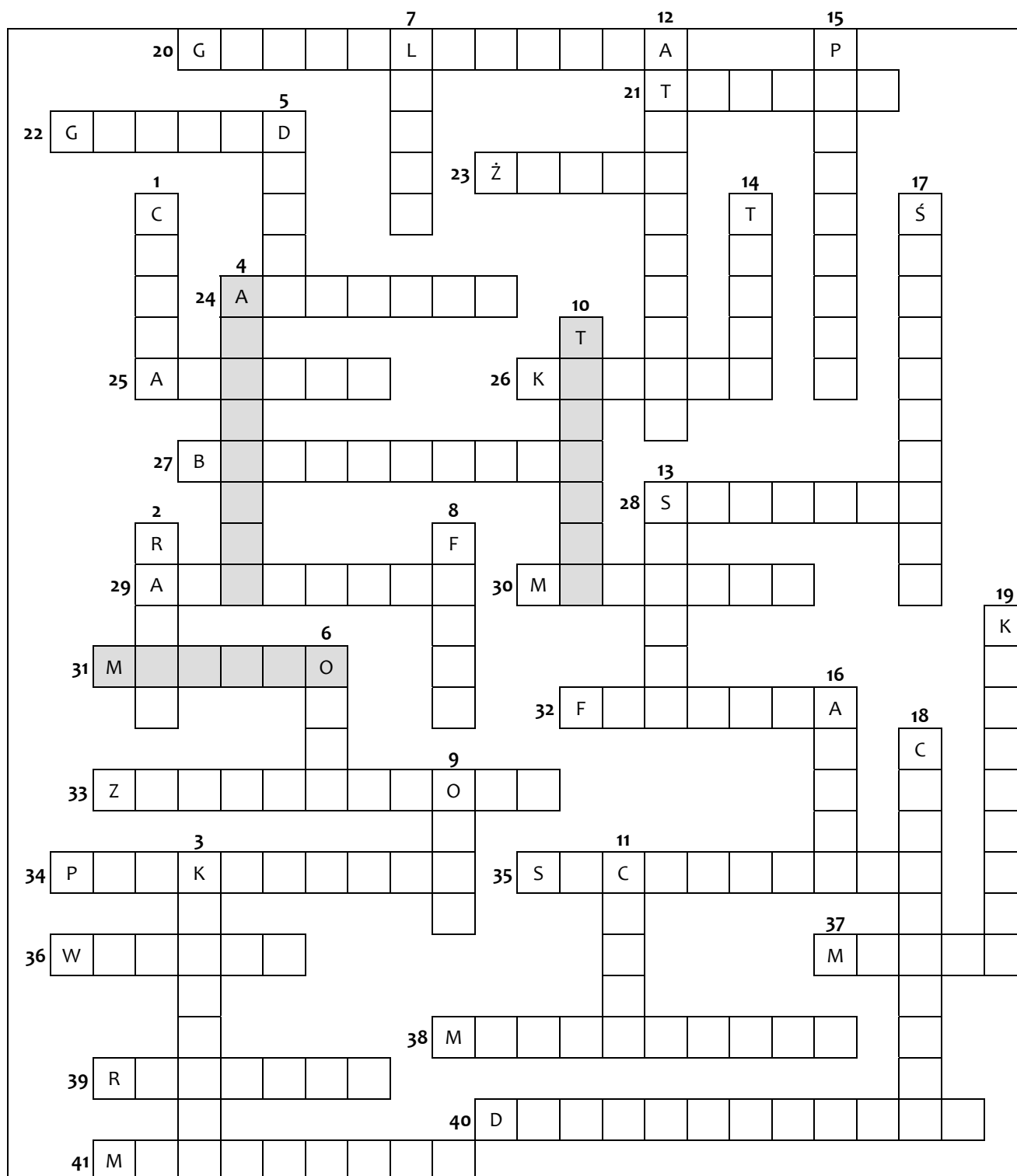
Państwo polsko-litewskie – Rzeczpospolita Obojga Narodów w XVI w.

1. Religia wyznawana w XVI w. przez większość ludności ruskiej zamieszkującej południe i wschodnie tereny państwa polsko-litewskiego.
2. Dotyczyła Zakonu Krzyżackiego w Prusach w 1525 i w Inflantach w 1561 r.
3. Pierwszy elekcyjny władca Rzeczypospolitej (1573-1574), ostatni król Francji z dynastii Walezjuszów.
4. Charakter unii zawartej między Koroną Królestwa Polskiego a Wielkim Księstwem Litewskim w 1569 r.
5. Kraj, którego władca, wielki mistrz Gotard Kettler przeszedł na luteranizm i poddał go pod zwierzchnictwo Kr. Polskiego i W. Ks. Litewskiego.

6. Pierwsza część nazwy państwa polsko-litewskiego, które powstało w wyniku unii w 1569 r.
7. Województwo, które w 1569 r., razem z Podlasiem, województwami: wołyńskim, braclawskim zostało wcielone do Królestwa Polskiego.
8. Bitwa z Turkami w 1526 r., podczas której zginął Ludwik Jagiellończyk król Czech i Węgier.
9. Religia wyznawana przez ludność żydowską, określana również wyznaniem mojżeszowym.
10. Intelktualna stolica braci polskich, w której znajdowała się słynna, również za granicą, Akademia.
11. Był podstawą gospodarki polskiej w XVI w., do pracy na nich zobowiązani byli chłopci, będący własnością szlachty (również duchowieństwa), a ich produkcja (głównie zboże i bydło) przeznaczone było na sprzedaż.
12. Porozumienie – ugoda z 1570 r. między kalwinistami, luteranami i braćmi czeskimi mające na celu wspólne działanie na rzecz wolności religijnej i uzyskania równych praw z katolikami.
13. Składał się z króla, senatu (senatorów) i izby poselskiej (posłów), od 1569 r. jeden dla Polski i Litwy.
14. Konstytucja uchwalona przez sejm w 1505 r. za Aleksandra Jagiellończyka, ograniczająca władzę monarchy i magnaterii. Bez wspólnej zgody izby poselskiej (szlachty), senatu (możnowładztwa) i króla nie mogły zostać podjęte żadne decyzje dotyczące ustroju państwa.
15. Druga część nazwy państwa polsko-litewskiego, które powstało w wyniku unii w 1569 r.
16. Nazwa świątyni protestanckiej.
17. Nazwa świątyni wyznawców islamu, w tym Tatarów polskich – możemy ją zobaczyć w Kruszynianach i Bohonikach.
18. Część nazwy państwa polsko-litewskiego, które powstało w wyniku unii w 1569 r.
19. Pełnił funkcję interrexa podczas bezkrólewia.
20. Religia wyznawana przez Tatarów, Turków, Arabów. – islam
21. Wydarzenie określane jako św. Bartłomieja, podczas którego doszło w Paryżu do brutalnej rozprawy z hugenotami.
22. Świątynia ludności żydowskiej, określana również jako bożnica.
23. Edykt z 1598 r., gwarantujący hugenotom we Francji swobodę kultu religijnego, szkolnictwo i dostęp do urzędów państwowych.
24. Hołd lenny złożony w 1525 r. w Krakowie przez protestanckiego księcia Albrechta Hohenzollerna królowi Polski.
25. Unia zawarta w 1596 r. między hierarchią prawosławną a Kościołem rzymsko-katolickim, w wyniku której powstał Kościół grecko-katolicki.
26. Wywodzący się z Litwy ród magnacki, którego przedstawicielka Barbara została żoną króla Polski.
27. Przydomek Zygmunta, wielkiego księcia litewskiego (od 1506), króla Polski w latach 1507-1548.
28. Przymusowa, darmowa praca chłopów, wykonywana w gospodarstwach szlacheckich, królewskich i duchownych.
29. Zbiór praw – artykuły... gwarantujące zasady ustrojowe Rzeczypospolitej (m.in. wolną elekcję, przywileje szlacheckie, tolerancję religijną), do przestrzegania których musiał zobowiązać się nowo wybrany władca.
30. Syn Kazimierza Jagiellończyka, wielki książę litewski (od 1492), król Polski w latach 1501-1506.
31. Układ polityczny z 1515 r. między Jagiellonami (Zygmunt I Stary i Władysław II Jagiellończyk - król Czech i Węgier) a Habsburgami (cesarz Maksymilian I), otwierający drogę do wzajemnego dziedziczenia tronów austriackiej linii Habsburgów i czesko-węgierskiej Jagiellonów.
32. Mieli radykalne poglądy – m.in. odrzucali dogmat o Trójcy Świętej, a część spośród nich potępiała pańszczyznę, poddaństwo chłopów i służbę w wojsku. Byli nazywani również braćmi polskimi.
33. Władca Polski i Litwy w latach 1548-1572, ostatni męski przedstawiciel dynastii Jagiellonów – Zygmunt... .
34. Przywilej Aleksandra Jagiellończyka z 1501 r., gwarantujący senatowi prawo wypowiedzenia posłuszeństwa władcy, gdyby ten nie przestrzegał praw, co gwarantowało magnaterii faktyczne rządy w kraju.
35. Nazwa wyznania od nazwiska reformatora, na które w Rzeczypospolitej przechodziła szlachta i magnateria.
36. Miejsowość, w której w 1569 r. została zawarta unia między Kr. Polskim i W. Ks. Litewskim.
37. Konfederacja... w 1573 r., podczas której szlachta przyjęła akt ustanawiający pokój i tolerancję religijną w Rzeczypospolitej.
38. Książę Siedmiogrodu z rodu Batorych, w latach 1576-1586 władca Rzeczypospolitej.
39. Żona Zygmunta Starego, królowa Polski od 1518 r., z rodu książąt Mediolanu – Sforzów.
40. Nazwa wyznania od nazwiska reformatora, na które w Rzeczypospolitej przechodzili głównie mieszczenie, zwłaszcza niemieckojęzyczni.
41. Nazwa świątyni Kościoła prawosławnego.
42. Hetman wielki i kanclerz wielki korony, przywódca stronnictwa szlacheckiego, antyhabsburskiego, zwycięzca spod Buczyny (1588) – Jan... .

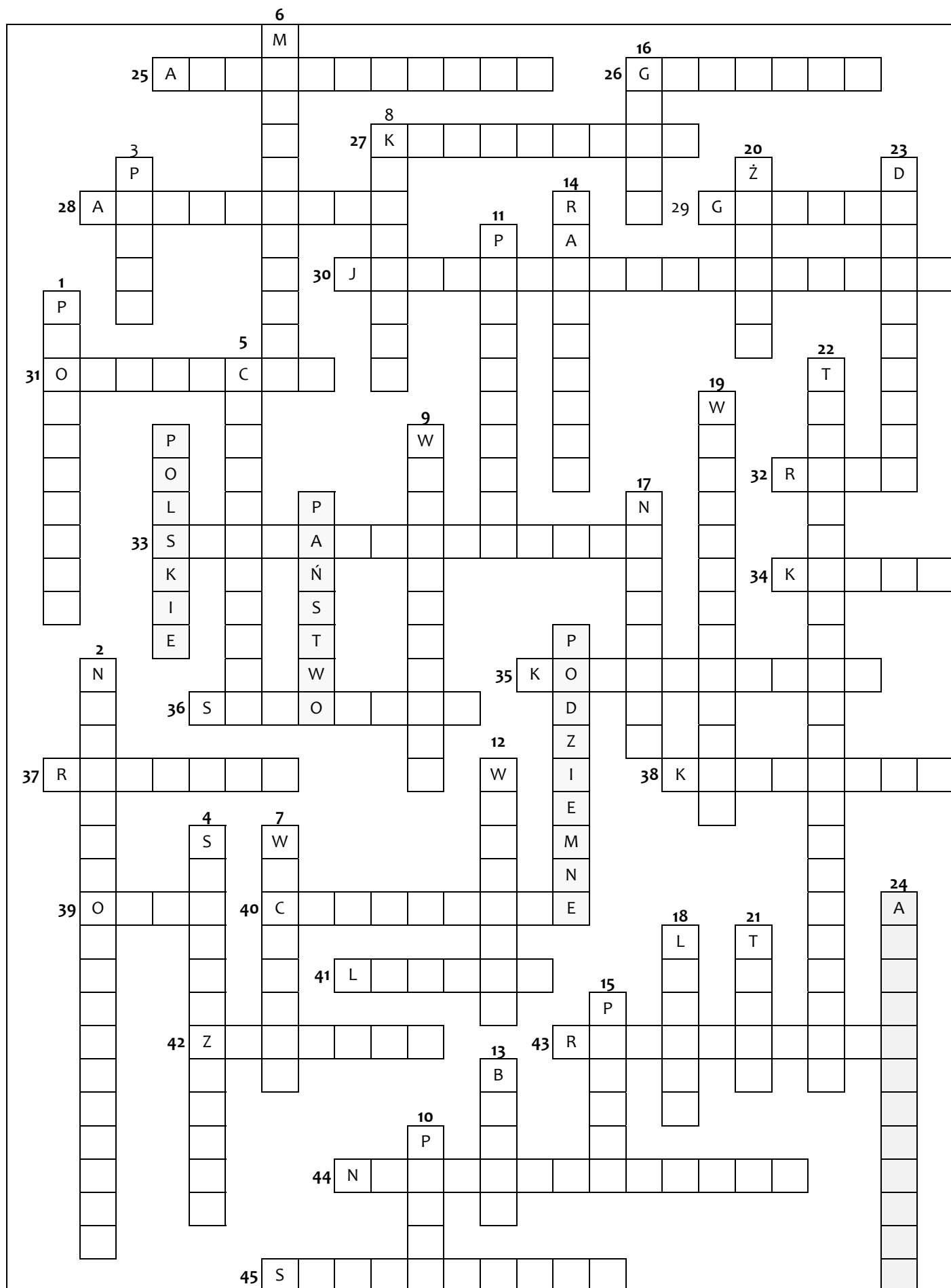
M a r o k o - A l g i e r i a - T u n e z j a

1. Posiadłość (enklawa) hiszpańska na terytorium Maroka, 20 km od wybrzeży Hiszpanii.
2. Miasto nad Oceanem Atlantyckim, stolica jednego z państw płn. Afryki.
3. Pierwsze słowo (po arabsku) hymnu państwowego Algierii.
4. Największe państwo w Afryce, ok. 7,5 razy większe od Polski. Od 1830 r. kolonia Francji, od 1848 r. uznawana za integralną część jej terytorium. Uzyskała niepodległość w 1962 r., po trwającym od 1954 r. krwawym konflikcie między Francją a Frontem Wyzwolenia Narodowego.
5. Największe po stolicy miasto w Algierii, liczące ponad 600 tys. mieszkańców, miejsce akcji powieści *Dżuma* Alberta Camusa.
6. Nazwa dwóch różnych walut: algierskiej i tunezyjskiej.
7. Państwo, z którym Tunezja i Algieria graniczy na wschodzie.

8. Największy ssak drapieżny Sahary, najmniejszy psowaty na świecie.
9. Arui grzywiasta, występująca na trudno dostępnych, skalistych terenach płn. Afryki.
10. Państwo w płn.-zach. Afryce, od 1881 r. protektorat Francji, w 1956 r. uzyskało niepodległość. Kręcono tu sceny do filmów: *Gwiezdne Wojny*, *Poszukiwacze zaginionej Arki*, *Żywoć Briana*, *Quo vadis*, *W pustyni i w puszczy*. W rzymskim amfiteatrze (z III w. n.e., w mieście Al-Dżamm /El Jem) trzecim pod względem wielkości, kręcono sceny do filmu "Gladiator" Ridleya Scotta.
11. Urodzony we francuskiej wówczas Algierii pisarz (1913-1960), laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury (1957) – Albert... .
12. Opływający Maroko/Afrykę od zachodu – Ocean
13. Największa pustynia w Afryce. Staś i Nel wędrowali przez tą pustynię.
14. Miasto położone kilkanaście kilometrów od starożytnej Kartaginy. Stolica państwa.
15. Zielona pięcioramienna gwiazda na fladze Maroka.
16. Łańcuch górski rozciągający się w płn.-zach. Afryce na terytorium Maroka, Algierii i Tunezji.
17. Morze oddzielające Europę od Afryki, nad którym leżą Maroko, Algieria i Tunezja.
18. Największe miasto Maroka, w styczniu 1943 r. spotkali się tam Roosevelt, Churchill i de Gaulle. Tytuł filmu z Humphreym Bogartem i Ingrid Bergman (Oscar 1942 r.).
19. Ruiny tego miasta znajdują się w pobliżu Tunisu, została zniszczona przez Rzymian w 146 p.n.e.
20. Cieśnina oddzielająca Hiszpanię od Maroka.
21. Port, w latach 1912-56 stanowił strefę międzynarodową. W 1905 r. cesarz Wilhelm II poparł w nim niezależność Maroka, co było powodem tzw. kryzysu marokańskiego, grożącego wybuchem wojny światowej. Amerykański pisarz Paul Bowles, autor m.in. powieści *Pod osłoną nieba*, spędził tam większość życia (1947-99).
22. Drapieżny ssak z rodziny kotowatych, saharyjski zamieszkujący płn. Afrykę, zagrożony wyginięciem.
23. Rogata, bardzo jadowita występuje m.in. w północnej Afryce.
24. Oficjalny urzędowy język m.in. w krajach płn. Afryki.
25. Leży nad Morzem Śródziemnym w płn.-zach. Afryce, mówi się o nim biała stolica.
26. Tradycyjna potrawa w krajach Maghrebu, w Algierii – „kasza”, podawana z warzywami i baraniną.
27. Rdzenna ludność, zamieszkująca płn.-zach. Afrykę, m.in. Kabylowie, Tuaregowie. Matka Edith Piaf – ikony francuskiej piosenki 2. poł XX w. - pochodziła z tego ludu.
28. Jeden z głównych odłamów islamu, wyznawany przez mieszkańców północnej Afryki.
29. Podbili w VII w. północno-zachodnią Afrykę, a następnie Półwysep Iberyjski.
30. Określenie stosowane w stosunku do regionu północno-zachodniej Afryki.
31. Państwo w płn.-zach. Afryce, w którym miało miejsce, stłumione przez Francuzów i Hiszpanów, powstanie Rifinów (1921-26), w 1956 uzyskało niepodległość.
32. Jedno z europejskich państw kolonialnych, mające w latach 1830-1962 kolonie w płn.-zach. Afryce.
33. Klimat, obok śródziemnomorskiego, charakterystyczny dla północnej Afryki.
34. Na fladze Tunezji i Algierii, obok gwiazdy.
35. Cieśnina oddzielająca Tunezję od Włoch.
36. Określenie protestów społecznych i konflikty zbrojne w krajach arabskich, w l. 2010-12 – Arabska... .
37. Państwo wyspiarskie należące do Unii Europejskiej, na południe od Włoch i na wschód od Tunezji.
38. Muzułmańska ludność Płw. Iberyjskiego, która po zwycięstwie rekonkwisty w 1492 r. przyjęła chrześcijaństwo. Wypędzeni po 1609 r. z Hiszpanii, osiedlili się w płn. Afryce.
39. Najważniejszy dla muzułmanów dziewiąty miesiąc w roku, czas postu, refleksji i modlitwy.
40. Najwyższy szczyt (4167 m n.p.m.) Północnej Afryki, kilkadziesiąt kilometrów na południe od Marrakeszu.
41. Ustrój państwa w Maroku – dziedziczna i konstytucyjna.

Polskie Państwo Podziemne - Armia Krajowa

1. Do zadań BiP-u należało m.in.: wydawanie prasy, walka z propagandą hitlerowską, informowanie o działalności Polskiego Państwa Podziemnego (PPP) i Rządu RP na uchodźstwie. BiP – Biuro Informacji i Komendy Głównej ZWZ – AK.
2. Skrajnie prawicowa organizacja polityczna, nie uznająca władz Polskiego Państwa Podziemnego, dysponująca najpierw Organizacją Wojskową Związek Jaszczurczy, później współtworzyła narodowe Siły Zbrojne. Rozwiń skrót ONR „Szaniec” – Obóz... .
3. Stronnictwo związane z premierem Sikorskim, współtworzące Rząd RP i wchodzące w skład krajowego Politycznego Komitetu Porozumiewawczego / Rady Jedności Narodowej. Rozwiń skrót SP – Stronnictwo... .
4. Kryptonim konspiracyjny Związku Harcerstwa Polskiego w okresie okupacji. Grupy Szturmowe ZHP wchodziły w skład Kedywu Armii Krajowej (m.in. batalion „Zośka”) i zajmowały się działalnością sabotażową i dywersyjną.
5. Żołnierze Polskich Sił Zbrojnych szkoleni w Wielkiej Brytanii do zadań specjalnych (dywersji, sabotażu, wywiadu, łączności i prowadzenia działań partyzanckich), przerzucani drogą powietrzną do okupowanej Polski.
6. Działacz Stronnictwa Ludowego, Premier Rządu RP na uchodźstwie w latach 1943-44. Stanisław
7. Wydzielona z Armii Krajowej organizacja, która prowadziła na wschodnich kresach Rzeczypospolitej w latach 1941-1942 działalność sabotażową i dywersyjną przeciwko Niemcom.
8. Uzupełnij tytuł książki napisanej podczas okupacji (1943) przez Aleksandra Kamińskiego, opowiadającej o działalności Szarych Szeregów – „..... na Szaniec”.
9. Powstanie, które wybuchło 1 sierpnia 1944 r. i trwało 63 dni.
10. Sekretarz generalny konspiracyjnej Polskiej Partii Socjalistycznej (PPS-WRN), przewodniczący podziemnego parlamentu (RJN). Skazany po wojnie przez komunistów, zmarł w więzieniu w 1950 r. – Kazimierz
11. Podziemna instytucja (1940-1943) reprezentująca główne siły polityczne w okupowanym kraju: PPS-WRN, SL-„Roch”, SN oraz SP. Rozwiń skrót PKP – Komitet Porozumiewawczy.
12. Konspiracyjna organizacja wojskowa Stronnictwa Narodowego. Rozwiń skrót NOW – Narodowa Organizacja....
13. Plan zakładający opanowanie przez AK kolejnych terytoriów Rzeczypospolitej bezpośrednio przed wkroczeniem Armii Czerwonej i utworzenie administracji polskiej, mającej wystąpić w roli „gospodarza” tych ziem.
14. Organizacja konspiracyjna powstała na bazie Centralnego Związku Młodej Wsi „Siew”, przedwojennej sanacyjnej organizacji młodzieży wiejskiej. Uzupełnij nazwę – Chłopska Organizacja Wolności „.....”.
15. Tajna organizacja wojskowo-polityczna utworzona w Warszawie 27 września 1939 r. z upoważnienia Naczelnego Wodza marszałka Śmigłego-Rydza. Rozwiń skrót SZP – Służba Zwycięstwu
16. Nazwa akcji zbrojnej przeprowadzonej w 1943 r. w Warszawie przez oddział Kedywu AK, zakończył się uprowadzeniem samochodu z pieniędzmi banku Generalnego Gubernatorstwa o wartości 105 mln złotych.
17. Jedno z głównych konspiracyjnych stronnictw politycznych, działało pod kryptonimem „Kwadrat”. Rozwiń skrót SN – Stronnictwo... .
18. Jedno z głównych konspiracyjnych stronnictw politycznych, działało pod kryptonimem Romb. Rozwiń skrót SL - „Roch” – Stronnictwo... .
19. Organizacja powołana przez gen. Sikorskiego w listopadzie 1939 r., na bazie SZP, po jej rozwiązaniu. W lutym 1942 r. została przekształcona w AK. Rozwiń skrót ZWZ – Związek
20. Kryptonim Rady Pomocy Żydom, organizacji powołanej pod koniec 1942 r. przy Delegaturze Rządu, skupiającej przedstawicieli wszystkich najważniejszych sił politycznych Polskiego Państwa Podziemnego.
21. Organizacja utworzona we wrześniu 1939 r. na bazie tzw. dywersji pozafrontowej przygotowywanej przed wojną przez Oddział II (wywiad) Wojska Polskiego. Na Pomorzu Gdańskim działała organizacja o tej samej nazwie TOW „Gryf Pomorski”. Rozwiń skrót TOW – Organizacja Wojskowa.
22. Stał na czele Służby Zwycięstwu Polski, Michał
23. Powołana przez Rząd RP, kierowała pracą pionu cywilnego Polskiego Państwa Podziemnego, tajną administracją cywilną, reprezentowała Rząd wobec społeczeństwa. Uzupełnij nazwę – Rządu na Kraj.

24. Powołana przez Władysława Sikorskiego, powstała z przekształcenia Związku Walki Zbrojnej, w jej skład w wyniku akcji scaleniowej weszła większość konspiracyjnych organizacji zbrojnych.
25. Razem z Kazimierzem Pużakiem kierował działalnością podziemnej PPS - WRN. Przerzucony do Anglii, po rezygnacji Mikołajczyka, został w listopadzie 1944 r. premierem Rządu RP.
26. Zbrojna organizacja PPR, przemianowana w 1944 r. na Armię Ludową. Rozwiń skrót GL – Ludowa.
27. Dowódca SS i Policji na dystrykt warszawski Generalnego Gubernatorstwa, który zginął w 1944 r. w zamachu dokonanym przez oddział specjalny „Pegaz” (utworzony z członków Szarych Szeregów) Kedywu AK .
28. Akcja zbrojna członków Grup Szturmowych Szarych Szeregów w 1943 r. Uwolniono 20 więźniów, w tym podharcmistra Jana Bytnara „Rudego,” przewożonych z siedziby Gestapo w alei Szucha na Pawiak. Akcja pod ...
29. Powstanie ludności żydowskiej, od 19 kwietnia do połowy maja 1943 r. w warszawskim
30. Powołanie przez Delegata Rządu w styczniu 1944 r. jako reprezentacja polityczna („parlament”) Polskiego Państwa Podziemnego, ogłosiła w marcu deklarację programową „O co walczy Naród Polski”. – Rada... .
31. Ostatni dowódca Armii Krajowej, Komendant Główny organizacji NIE. Aresztowany przez NKWD w czerwcu 1945 r., skazany w procesie szesnastu w Moskwie na 10 lat, zmarł w więzieniu w 1946 r. – Leopold... .
32. Utworzona przez komunistów – PPR w nocy z 31 grudnia 1943 na 1 stycznia 1944 r. Określała się ją jako parlament – „faktyczna reprezentacja polityczna narodu polskiego”. Rozwiń skrót KRN – Krajowa Narodowa.
33. Rozwiń skrót PPS - Wolność, Równość, Niepodległość – Polska Partia... .
34. Kierownictwo Dywersji – pion walki bieżącej z okupantem Armii Krajowej utworzony w 1943 r. z połączenia Związku Odwetu, „Wachlarza”, Tajnej Organizacji Wojskowej i Grup Szturmowych Szarych Szeregów. Prowadził działania dywersyjne, likwidował agentów, kolaborantów i funkcjonariuszy niemieckiego aparatu bezpieczeństwa. Podaj skrót nazwy.
35. Komendant Główny Armii Krajowej po aresztowaniu Stefana Roweckiego (1943-1944). Podjął decyzję o wybuchu powstania warszawskiego, ps. Bór – Tadeusz... .
36. Premier Rządu RP na uchodźstwie i Naczelnny Wódz Polskich Sił Zbrojnych, zginął w katastrofie w Gibraltarze w lipcu 1943 r. – Władysław
37. Komendant Główny ZWZ i AK, ps. Grot. Aresztowany przez Niemców w czerwcu 1943 r., został zamordowany w sierpniu 1944 w obozie Sachsenhausen. Stefan... .
38. Dowód tożsamości mieszkańców Generalnego Gubernatorstwa. Wytwarzane również przez komórkę legalizacyjną ZWZ-AK pozwalały osobom ukrywającym się, zagrożonym aresztowaniem prowadzić jawny tryb życia.
39. Jedna z pierwszych organizacji konspiracyjnych o charakterze lokalnym. Powstała w Krakowie w oparciu o strukturę dywersji pozafrontowej Oddziału II (wywiad) Wojska Polskiego oraz Związku Strzeleckiego. Uzupełnij nazwę – Organizacja Białego.
40. Organizacja zbrojna Stronnictwa Ludowego „Roch”. Początkowo nosiła nazwę „Chłopska Straż” („Chłostrą”). Rozwiń skrót BCh – Bataliony... .
41. Organizacja zbrojna Polskiej Partii Socjalistycznej – WRN. Taką samą nazwę przyjęła w 1942 r. organizacja zbrojna PPR. Rozwiń skrót GL – Gwardia..... . PPS WRN.
42. Powstały w 1942 r. z połączenia Organizacji Wojskowej Związku Jaszczurczego i części Narodowej Organizacji Wojskowej. Rozwiń skrót NSZ – Narodowe Siły... .
43. Partia komunistyczna utworzona w styczniu 1942 r. z inicjatywy Kominternu, przez tzw. „Grupę inicjatywną” przerzuconą z Moskwy do okupowanego kraju. Rozwiń skrót PPR – Polska Partia
44. Utworzona przez przedwojenny Związek Nauczycielstwa Polskiego, organizowała tajne nauczanie, które było formą walki z okupantem wobec likwidacji polskiego szkolnictwa na ziemiach wcielonych do Rzeszy i ograniczenia poziomu nauczania do szkoły podstawowej i zawodowej w Generalnym Gubernatorstwie. Rozwiń skrót TON – Tajna Organizacja
45. Po śmierci Sikorskiego mianowany Naczelnym Wodzem. Przeciwny wybuchowi powstania warszawskiego i polityce ustępstw wobec ZSRR. Usunięty we wrześniu 1944 r. ze stanowiska Naczelnego Wodza pod naciskiem Mikołajczyka i rządu brytyjskiego. Kazimierz